

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 10 września 2014 r.

w sprawie monitorowania występowania w żywności 2 i 3-monochloropropano-1,2-diolu (2 i 3-MCPD), estrów kwasów tłuszczowych 2 i 3-MCPD oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2014/661/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) 3-monochloropropano-1,2-diol (3-MCPD) jest zanieczyszczeniem procesowym żywności sklasyfikowanym jako potencjalnie rakotwórcze dla człowieka, dla którego określono tolerowane dzienne pobranie (TDI) na poziomie 2 µg/kg masy ciała ⁽¹⁾. Najwyższy dopuszczalny poziom wynoszący 20 µg/kg dla hydrolizowanego białka roślinnego (HVP) oraz sosu sojowego ustanowiono rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1881/2006 ⁽²⁾ dla produktów ciekłych zawierających 40 % suchej masy, co odpowiada maksymalnie 50 µg/kg suchej masy.
- (2) Estry 2 i 3-monochloropropano-1,2-diolu (MCPD) oraz estry glicydowe są ważnymi zanieczyszczeniami przetworzonych olejów jadalnych wykorzystywanych jako żywność lub składniki żywności. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) i panel ds. środków trujących w łańcuchu żywnościowym (CONTAM) zgodzili się z szacunkiem 100 % uwolnienia 3-MCPD z jego estrów u ludzi ⁽³⁾.
- (3) Estry glicydowe kwasów tłuszczowych (GE) są zanieczyszczeniami procesowymi powstającymi na etapie dezodoryzacji oleju jadalnego. Znaczenie toksykologiczne estrów glicydowych kwasów tłuszczowych nie zostało jeszcze w pełni wyjaśnione. Sam glicyd sklasyfikowano jako substancję prawdopodobnie rakotwórczą dla ludzi. Najnowsze badania naukowe wskazują na (prawie) całkowite uwalnianie glicydu z estrów kwasów tłuszczowych w przewodzie pokarmowym człowieka.
- (4) W dniu 20 września 2013 r. EFSA opublikował sprawozdanie naukowe na temat analizy występowania 3-monochloropropano-1,2-diolu (3-MCPD) w żywności w Europie w latach 2009–2011 i wstępną ocenę narażenia ⁽⁴⁾.
- (5) Aby umożliwić dokładniejszą ocenę narażenia, należy zebrać więcej danych dotyczących występowania estrów kwasów tłuszczowych MCPD i estrów glicydowych kwasów tłuszczowych.
- (6) W związku z powyższym należy zalecić monitorowanie występowania MCPD, estrów MCPD i estrów glicydowych w olejach i tłuszczach roślinnych, pochodzącej od nich żywności oraz w żywności zawierającej oleje i tłuszcze roślinne,

⁽¹⁾ Opinia Komitetu Naukowego ds. Żywności na temat 3-monochloropropano-1,2-diolu (3-MCPD), będąca uaktualnieniem opinii z 1994 r. (przyjęta w dniu 30 maja 2001 r.) http://ec.europa.eu/food/fs/sc/scf/out91_en.pdf

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1881/2006 z dnia 19 grudnia 2006 r. ustalające najwyższe dopuszczalne poziomy niektórych zanieczyszczeń w środkach spożywczych (Dz.U. L 364 z 20.12.2006, s. 5).

⁽³⁾ Oświadczenie panelu ds. środków trujących w łańcuchu żywnościowym (CONTAM) wydane na wniosek Komisji Europejskiej dotyczące estrów 3-MCPD <http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/1048.pdf>

⁽⁴⁾ Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności, 2013 r., *Analysis of occurrence of 3-monochloropropane-1,2-diol (3-MCPD) in food in Europe in the years 2009-2011 and preliminary exposure assessment*. Dziennik EFSA 2013;11(9):3381, 45 s. doi:10.2903/j.efsa.2013.3381 dostępny online: www.efsa.europa.eu/efsajournal

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. Państwa członkowskie powinny, przy aktywnym udziale podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa spożywcze i podmiotów działających na rynku pasz, prowadzić monitorowanie występowania 2 i 3-MCPD, estrów kwasów tłuszczowych 2 i 3-MCPD oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych, a w szczególności w:
 - a) tłuszczach i olejach roślinnych oraz produktach pochodnych, takich jak margaryna i produkty podobne;
 - b) żywności specjalnego przeznaczenia żywieniowego określonej w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/39/WE ⁽¹⁾ i przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci, w tym w tym preparatach do początkowego i dalszego żywienia niemowląt, określonych w dyrektywie Komisji 2006/141/WE ⁽²⁾, i produktach dietetycznych do specjalnych celów medycznych, określonych w dyrektywie Komisji 1999/21/WE ⁽³⁾, przeznaczonych dla niemowląt;
 - c) pieczywie cukierniczym i wyrobach ciastkarskich, chlebie i bułkach;
 - d) mięsie w puszkach (wędzonym) i konserwach rybnych (wędzonych);
 - e) przekąskach na bazie ziemniaków lub zbóż, innych produktach na bazie ziemniaków smażonych;
 - f) żywności zawierającej olej roślinny oraz żywności przygotowanej/wyprodukowanej przy zastosowaniu olejów roślinnych.

Uznaje się, że analiza 2 i 3-MCPD, estrów kwasów tłuszczowych 2 i 3-MCPD oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych w żywności wymienionej w lit. b)–f) jest bardzo trudna i nie są jeszcze dostępne metody analizy potwierdzone przez porównanie międzylaboratoryjne. W związku z tym należy szczególnie uważnie analizować żywność, o której mowa w lit. b)–f), w celu zapewnienia wiarygodności uzyskanych danych.

W związku z tym państwa członkowskie, które zamierzają wprowadzić badania obecności 2 i 3-MCPD, estrów kwasów tłuszczowych 2 i 3-MCPD oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych w żywności wymienionej w lit. b)–f), mogą wystąpić, gdy jest to właściwe i potrzebne, o pomoc techniczną Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej — Instytutu Materiałów Referencyjnych i Pomiarów (IRMM), działu — Normy dotyczące Nauk Biologicznych w zakresie Żywności.

2. W celu zapewnienia reprezentatywności próbek dla danej partii, państwa członkowskie powinny przestrzegać procedur pobierania próbek ustanowionych w części B załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) nr 333/2007 ⁽⁴⁾.
3. W celu stwierdzenia obecności MCPD i glicydu związanych w estrach zaleca się stosowanie standardowych metod American Oil Chemists' Society. Metody te są metodami chromatografii gazowej ze spektrometrią mas (GC-MS), które zostały potwierdzone przez porównanie międzylaboratoryjne dla olejów i tłuszczów roślinnych i są dostępne na stronie: www.aocs.org.

Granica oznaczalności (LOQ) nie powinna być wyższa niż 100 µg/kg dla analizy MCPD i glicydu w olejach i tłuszczach jadalnych. W odniesieniu do innych rodzajów żywności zawierającej więcej niż 10 % tłuszczu LOQ powinna być w miarę możliwości nie wyższa w odniesieniu do zawartości tłuszczu w żywności, tj. LOQ w przypadku analizy estrów kwasów tłuszczowych MCPD i glicydu w żywności zawierającej 20 % tłuszczu nie powinna być wyższa niż 20 µg/kg w przeliczeniu na masę całkowitą. W przypadku żywności zawierającej mniej niż 10 % tłuszczu LOQ powinna być nie wyższa niż 10 µg/kg w przeliczeniu na masę całkowitą.

4. Laboratoria powinny dysponować procedurami kontroli jakości w celu uniknięcia przekształcenia podczas analizy estrów glicydowych w estry MCPD i odwrotnie. Ponadto konieczne jest jednoznaczne określenie wielkości mierzonej oraz oddzielne zgłoszenie wolnego 2- i 3-MCPD obecnego w analizowanej matrycy z estrów kwasów tłuszczowych 2- i 3-MCPD, ponieważ obie wielkości są mierzone jako 3-MCPD. Następujące wielkości mierzone należy zgłaszać osobno:
 - 2-MCPD,
 - 3-MCPD,
 - estry 2-MCPD,
 - estry 3-MCPD,
 - estry glicydowe.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/39/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego (Dz.U. L 124 z 20.5.2009, s. 21).

⁽²⁾ Dyrektywa Komisji 2006/141/WE z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie preparatów do początkowego żywienia niemowląt i preparatów do dalszego żywienia niemowląt oraz zmieniająca dyrektywę 1999/21/WE (Dz.U. L 401 z 30.12.2006, s. 1).

⁽³⁾ Dyrektywa Komisji 1999/21/WE z dnia 25 marca 1999 r. w sprawie dietetycznych środków spożywczych specjalnego przeznaczenia medycznego (Dz.U. L 91 z 7.4.1999, s. 29).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 333/2007 z dnia 28 marca 2007 r. ustanawiające metody pobierania próbek i metody analiz do celów urzędowej kontroli poziomów ołowiu, kadmu, rtęci, cyny nieorganicznej, 3-MCPD i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w środkach spożywczych (Dz.U. L 88 z 29.3.2007, s. 29).

Brak jest obecnie dowodów na obecność wolnego glicydu w żywności, o której mowa w pkt 1. Jednak fakt analizy wolnego glicydu należy zgłosić oddzielnie.

5. Państwa członkowskie powinny zapewnić regularne dostarczanie wyników analiz (co sześć miesięcy) do EFSA w ustalonym przez EFSA formacie przekazywania danych zgodnie z wytycznymi EFSA w sprawie standardu opisu próbek (SSD) dla żywności i paszy ⁽¹⁾ oraz dodatkowymi szczególnymi wymaganiami EFSA dotyczącymi sprawozdawczości.

Aby zapewnić przekazywanie maksymalnej ilości użytecznych dostępnych danych z monitorowania udostępniony zostanie uproszczony format, z mniejszą liczbą pól obowiązkowych, które należy wypełnić.

6. Opracowane zostaną wytyczne w celu zapewnienia jednolitego stosowania niniejszego zalecenia oraz w celu zapewnienia porównywalności sprawozdań z wyników badań.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 września 2014 r.

W imieniu Komisji

Tonio BORG

Członek Komisji

⁽¹⁾ <http://www.efsa.europa.eu/en/datex/datexsubmitdata.htm>